

forgetting to cover how disputes were resolved between different social classes. It should be noted that this part of the work is extremely rich in data and analyses, as well as a humanistic aspect of progressive development of society and its power in enforcing punitive measures (on its different members). Chapter 4 features a rich selection of data and contemplations on the relationship between customs and law. The discussions and historical analysis thus draw from the basic outlines of how conflict resolution is framed in custom and how it is defined in legal procedures. The issue of formalisation and institutionalisation asks not only how customs can be codified, but more importantly whether all customs should be codified at all. Given that societies need some safety valves to function, every codification of customs may not be good or even appropriate for their consistent and qualitative development. The author points out here that the codification of customs largely occurred only in the 17th century, while prior to that the society was actually the prosecutor, advocate, judge and arbiter. It is hard to say whether this was good or not, but we can see that disputes were resolved more quickly and more simply—although it is also true that (social and political) power outweighed law in this framework.

A linguistically rich contribution can be found in Chapter 5, which deals with the language of vengeance. The section features an extensive glossary of related terminology in different languages, building on Latin, but also including translations in English, Italian, German, Montenegrin, Albanian and Slovenian. Of course, it covers not only contemporary terminology but also historical expressions, which gives this section even greater added value, as it offers insight and possibilities for further research also in the field of linguistics.

The author concludes the book with a kind of summary, but makes it interrogative rather than descriptive. Summarising his own historical findings, the author at the same time outlines further research questions on the role of peaceful conflict resolution in medieval and early modern age society, as well as today. These questions, of course, cannot be answered here, as they require further research and rediscovering things we used to know but have unfortunately forgotten in our instant life and relatively poor knowledge of the history of Western civilization.

The book is a remarkable work. It is not only a typical local history book, although it may seem like one at first glance. It is a book that belongs in libraries around the world because it deals with a custom and practice we encounter every day but rarely confront. Because it happens on its own. But in a social world and a world of socially dictated relations, the topic of peaceful settlement of disputes is far from fully dealt with. Such valuable pieces slowly form a mosaic of knowledge on how to resolve disputes in ways that will benefit not only the conflicting parties, but the entire society. The book is worth picking up, and readers will do well to

take their time for it, as it requires not only thorough and focused reading, but above all constant contemplation on what kind of world we live in and what kind of world we want to live and work in.

Boštjan Udovič

Zdenka Bonin:

DELOVANJE KOPRSKIH DOBRODELNIH USTANOV.
PREHRANA OTROK V VRTCU IN SIROTIŠNICI TER
BOLNIKOV V BOLNIŠNICI V 19. STOLETJU.
Koper, Pokrajinski arhiv Koper, 2019, 147 strani.

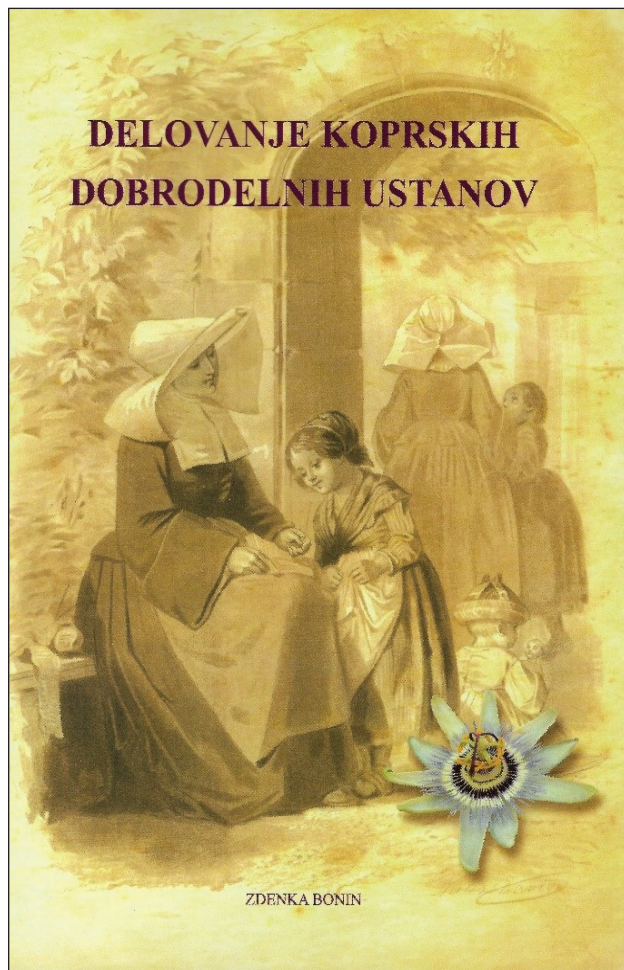
Decembra 2019 je ob finančni podpori Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pri Pokrajinskem arhivu Koper, v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Koper, v okviru skupnega projekta in razstave na temo »Srednjeveške in novoveške kuhinje v Kopru in njegovem zaledju«, izšlo delo Zdenke Bonin z naslovom »Delovanje koprskih dobrodelnih ustanov. Prehrana otrok v vrtcu in sirotišnici ter bolnikov v 19. stoletju«.

V uvodnem delu avtorica najprej osvetljuje problematiko dobrotelnosti in dajanja miloščine na območju Beneške republike v okviru njenih državnih oziroma dobrodelnih ustanov (zlasti bratovščin), ki so skrbele za obubožane, najdenčke in bolnike, v nadaljevanju pa se podrobneje posveča jedilnikom in dieti v beneških bolnišnicah in špitalih od 16. do 18. stoletja.

V nadaljevanju prehaja na prikaz špitalov v Istri s podrobnejšim orisom moškega špitala sv. Nazarija in ženskega špitala sv. Marka na območju mestne četrti Zubenaga, nato pa v poglavju »Skrb za najdenčke in sirote v Kopru od 16. stoletja do konca prve svetovne vojne«, razgrinja nedvomno za tedanji čas pereče vprašanje zapuščenih otrok, ki je svoj višek v širšem evropskem prostoru doseglo med drugo polovico 18. in koncem 19. stoletja. Na območju Kopra je najdenčke, kot razberemo iz njenega dela, prvotno sprejemal mestni špital sv. Nazarija, kasneje pa mestna bolnišnica, saj Koper nikoli ni imel prave sirotišnice, ki bi sprejemala najdenčke iz celotne Istre, zato so jih vozili pretežno v tržaško sirotišnico. V naslednjem poglavju avtorica spregovori o ustanovitvi in delovanju dobrodelnega vrtca, ki je bil odprt leta 1839 in o filantropiji zakoncev Grisoni, gotovo največjih podpornikov koprskih dobrodelnih ustanov, ki so delovale med letoma 1860 in 1914. Za njuno ubožno ustanovo (*Pio Istituto Grisoni*) je ohranjen register z imeni gojencev in gojenk, ki so večinoma prihajali iz

Kopra in sosednjih krajev, zlasti iz Pirana, Trsta, Milj in Novigrada. Ob tem sledimo tudi problematiki o koprskih zdravnikih, tja od prvih statutarnih določil iz leta 1423 pa do uglednega in slavnega Santoria Santoria, ki je umrl leta 1636 in ponesel slavo svojega rojstnega mesta tudi širom po Evropi. Sam nastanek bolnišnice pa je, kot navaja avtorica, povezan z delovanjem servitskega reda oziroma njihovega samostana, kamor se je leta 1810 skupaj s sirotišnico preselil špital sv. Nazarija, ki pa je status javne mestne ustanove pridobil šele leta 1821, z odlokom notranjega ministrstva iz leta 1859 pa je bil uradno potrjen tudi nastanek deželne bolnišnice v Kopru. Avtorica se v tem poglavju posveča zlasti vprašanju o skrbi za oskrbovance, o upravljanju bolnišnice, dolžnostih bolnišničnega inšpektorja in jedilnikom za oskrbovance.

Tekstualni del dopolnjuje bogato in estetsko ter nazorno oblikovano slikovno gradivo, tako faksimili nekaterih dokumentov kot reprodukcije portretov, napisnih plošč, zunanjščin in notranjščin nekdanje bolnišnice, kakor tudi številni grafikoni, delo pa zaključuje bogat izbor virov in literature ter povzetek v italijanskem jeziku.



Čprav se je avtorica navedene problematike deloma že dotaknila v preteklih letih, zlasti v svojem obsežnem delu »*Bratovščine v severozahodni Istri v obdobju Beneške republike*« (Koper, 2011) in »*Koprška rodbina Grisoni in njene sorodstvene povezave*« (Koper, 2016), je pričujoče delo pomemben doprinos in dopolnitev s področja socialne problematike oziroma zdravstvene službe in dobrodelnih ustanov na obalnem območju, zlasti pa v Kopru tako v beneškem obdobju kot celotnem 19. stoletju, s tem pa je ob dosedanjih delih s tukajšnjega območja, dodobra osvetlila tudi področje, ki kaže na odnos tedanje družbe, kakor tudi samih državnih ustanov, do socialne problematike, ki je v duhu razsvetljenskih idej čedalje bolj stopala v ospredje.

Salvator Žitko

Lenart Škof:

ANTIGONINE SESTRE: O MATRICI LJUBEZNI.
Ljubljana, Slovenska matica, 2018,
325 strani.

V letu 2018 je pri založbi Slovenski matici – *Alma mater!* – izšlo nadaljevanje raziskovalnega poglavja filozofa prof. dr. Lenarta Škofa z naslovom *Antigonine sestre: O matrici ljubezni*. Gre za drugi del zajetne, bogate in kompleksne trilogije o etiki in novi kozmologiji, ki se je leta 2012 začela z delom *Etika diha in atmosfera politike* in se bo zaključila z mistično-elementarno filozofsko teologijo življenja. Škof se na pretočnem in z intelektualnim kisikom bogatem obrobju filozofsko-teološkega diskurza pogloblja v izredno sodobno polje raziskovanja, ki išče svoj življenjski prostor in se nekako znajde na »svojem«, v tihi pristavi novodobnega akademskega vrtičkastva. Ta posameznim specialistom sicer dovoljuje, da ostajajo (zaprti) znotraj svojega raziskovalnega področja, ne omogoča pa vselej, da bi raziskovalne vsebine legitimno prodrle v nek enotni, odprto dialoški, celostni in transdisciplinarni, da ne rečem polihistorški, humani(stični) akademski prostor. V nekakšni mónadologiji znanstvenih disciplin je multituda akademikov zaposlena z igranjem – *eironeia*, oh Sokrat, smrtni nesporazum! – teatra videza pluralnosti, morda pa – *eidos*, tako razvidno, da bolj ne more biti – le redki iščejo (in kaj šele najdejo) dotik z drugim/o (oddelkom, fakulteto, univerzo, paradigmo, kolegom). V tem globalnem kontekstu transhumanizma – pri čemer na Slovenskem polnomočne humanistične zavesti nikdar ni bilo – je vloga tovrstnih raziskav, kot je Škofova, bistvena, saj ohranja plamenico Znanosti vitalno, v gibanju, na prepihu, pri življenju. Ni je namreč znanosti brez dialoga: kar ji »*prihaja na pot, iz tega ustvarja samemu sebi snov.*